

แบบแผนการเรียนรู้เกี่ยวกับชนบทไทยในภาคใต้

สุพจน์ โกวิทยา
นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิตร
สนั่น เฟื่องเหมือน
อิสมาแอ อาลี

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจาก
โครงการชนบทศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย

2542

เล่ม ๑

เลขหมู่	HT443.T6256 ๕183 2542
Bib Key	211191
	1.1 2.2 ค.ย. 2544

ชื่อเรื่อง	แบบแผนการเรียนรู้เกี่ยวกับชนบทไทยในภาคใต้
ชื่อผู้วิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพจน์ โกวิทยา ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิตร อาจารย์สนั่น เพ็งเหมือน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสมาแอ อาลี
หน่วยงานสังกัด	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยทักษิณ
แหล่งอุดหนุนการวิจัย	โครงการชนบทศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย
ปี	2542

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องแบบแผนการเรียนรู้เกี่ยวกับชนบทไทยในภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แบบแผนการเรียนรู้เกี่ยวกับชนบทไทยในภาคใต้ และเพื่อกำหนดรูปแบบและแนวทางการส่งเสริมและการเสริมสร้างแบบแผนการเรียนรู้เกี่ยวกับชนบทไทยในภาคใต้ โดยศึกษาหลักสูตรและระบบการเรียนการสอนชนบทศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่ภาคใต้

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร การวิจัยภาคสนาม และการจัดสัมมนา

ประชากรในการวิจัยภาคสนามได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนรายวิชา นักศึกษาและผู้นำชุมชนที่เกี่ยวกับชนบทศึกษาในมหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี สถาบันราชภัฏภูเก็ต สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช สถาบันราชภัฏสงขลา และสถาบันราชภัฏยะลา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารแบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน และแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์สถิติและวิธีการอุปนัย ภายหลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามขั้นต้นแล้ว ได้มีการจัดสัมมนาโดยเชิญผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนจากสถาบันดังกล่าวข้างต้นแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะผลการวิจัย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. แบบแผนการเรียนรู้เกี่ยวกับชนบทไทยในภาคใต้ ในส่วนของมหาวิทยาลัยและสถาบัน ราชภัฏ มีการจัดหลักสูตรหรือรายวิชาเป็น 3 ลักษณะ วิธีการสอนที่นิยมใช้ คือ การบรรยาย และการอภิปราย วิธีการสอน ที่อาจารย์ผู้สอนคิดว่ามีประสิทธิภาพมากที่สุด ในการสอนชนบทศึกษา คือ การปฏิบัติงานภาคสนาม วิธีการประเมินผลใช้เกณฑ์ประเมินจากงานและกิจกรรม การสอบกลางภาค และปลายภาคเรียน

ปัญหาและอุปสรรคสำคัญแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรที่ยังล้าสมัยไม่สอดคล้องกับ สภาพความเป็นจริง ด้านผู้สอนมีจำนวนจำกัดโดยเฉพาะสถาบันราชภัฏต้องจัดจ้างอาจารย์พิเศษมา สอน ด้านผู้เรียนมีจำนวนผู้เรียนแต่ละกลุ่มมากเกินไปและขาดความตั้งใจในการศึกษาหาความรู้ ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน หนังสือตำรามีน้อยและล้าสมัยและไม่เอื้อต่อการศึกษานอก สถานที่

2. ในแง่ของการศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างกระบวนการเรียนรู้ของหลักสูตรในสถาบันการ ศึกษากับกระบวนการเรียนรู้ของชาวบ้าน จากกรณีศึกษาหลักสูตรและรายวิชาที่จัดให้นักศึกษาเรียนรู้ ชนบทโดยตรง พบว่าสถาบันการศึกษาได้ให้ความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นหลัก เพียงแต่ในกระบวนการจัดทำโครงการ การบริหารโครงการต้องให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน

3. แนวทางในการส่งเสริมและเสริมสร้างการเรียนรู้เกี่ยวกับชนบทไทยในภาคใต้ จึงควรแก้ไข ปัญหาดังกล่าว โดยการส่งเสริมและเสริมสร้างหลักสูตรและรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับชนบทศึกษาให้ ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ส่งเสริมการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนในแง่วิชาการให้มีความ ทันสมัย การกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความตระหนักในชนบทให้มากขึ้น มีจิตสำนึก มีความรักภูมิใจใน ท้องถิ่นและกล้าแสดงความคิดเห็น ทางด้านการจัดการเรียนการสอนต้องให้ความสำคัญกับชนบท ศึกษามากยิ่งขึ้น สร้างระบบข้อมูลที่ทันสมัยและให้มีชุมชนต้นแบบของการเรียนรู้และการพัฒนา ตลอดจนมีการสร้างเครือข่ายกับชุมชนในพื้นที่ เพื่อให้เกิดกระบวนการเชื่อมโยงการเรียนรู้ร่วมกัน

Research Title: Methods of Learning about Rural Areas in the Southern Thailand

Researchers: Asst. Prof. Supote Kovitaya
Asst. Prof. Nibonth Tipsrinimit
Mr. Sanan Pengmuan
Asst. Prof. Ismaae Alee. Ph.D.

Institutions: Prince of Songkla University and Thaksin University

Grant Source: Rural Studies Project, Ministry of University Affairs

Year: 1999

Abstract

The objectives of this research were to study and analyze the methods of learning about rural areas in the southern part of Thailand, and to determine the methods and guidelines for promoting and supplementing the methods of learning about rural areas in the southern part of Thailand by studying the curriculums and the teaching and learning systems in rural studies used in tertiary institutions attached to the Ministry of University Affairs and the Ministry of Education in the southern part of Thailand.

This qualitative research was carried out by means of document analysis, field study and seminar.

The population for the field study was administrators, lecturers, students, and community leaders involved in rural studies at Thaksin University, Walailak University, Prince of Songkla University, Rajabhat Institutes of Surat Thani, Phuket, Nakhon Si Thammarat, Songkhla, and Yala. The instruments consisted of interviews with administrators, interviews with lecturers, and in-depth interviews. The data were collected by means of interviews, and were analyzed using content analysis, statistical analysis, and induction. After a primary analysis of the data from field study, a seminar was held, and administrators and lecturers from the above-mentioned institutions were invited to take part and express their opinions and suggestions. The results can be summarized as follows:

1. The methods of learning about rural areas found in the curriculums or courses offered by the universities and Rajabhat Institutes in the southern part of Thailand could be classified into 3 styles: lecturing, discussing, and teaching. The teaching

methods that lecturers considered the most effective in teaching rural studies was field study. The evaluation of the courses consisted of assignments and activities, a midterm test, and a final examination at the end of the semester.

The problems and obstacles could be classified into 3 categories: curriculums – they were not up to date and not correspond with real situations; lecturers – the number of lecturers were limited, especially in Rajabhat Institutes, part-time lecturers had to be hired; and learners – the number of learners in each group was too many and learners were not attentive. The problem in teaching and learning management was that the number of textbooks were limited, obsolete, and inconvenient for study outside the educational institutions.

2. Regarding the relationship between the learning process in the curriculums of educational institutions and that of villagers, the learning process found in case studies and courses which provided direct learning for students revealed that educational institutions emphasized mainly on the learning process of their students in terms of the process of project operation. Villagers participated in all steps of project administration.

3. Guidelines for promoting and supplementing the learning of rural areas in southern Thailand should, therefore, solve the mentioned problems by promoting and supplementing the curriculums and courses related to rural studies to make them up to date, correspond with real situations; by promoting lecturer development so that they are academically up-to-date, encouraging students to realize more about the importance of rural areas, to be aware and proud of their local communities, to be expressive of their opinions. In terms of teaching and learning, more emphasis must be placed on the importance of rural studies. Up-to-date database should be set up, model communities for learning and development should be built, and local community networks should also be built in order to create linkage in learning among related parties.